www.svoboda-news.com

Published and distributed under permit (No. 761), authorized by the Act of October 6, 1917, on file of the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXIX. ЧИСЛО 155. ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ., СЕРЕДА, 6-го ЛИПНЯ, 1921. — VOL. XXIX. No. 155. JERSEY CITY, N. J., WEDNESDAY, JULY 6, 1921. — THREE CENTS

ГАРДИНҐ ЗАКІНЧИВ ВІЙНУ З ЦЕНТРАЛЬНИМИ ДЕРЖАВАМИ

РА[illegible] Джерзі, 2. липня. — Президент Гардинґ, котрий [illegible] мусіли ро[illegible] в гостині у сенатора Джозифа Фрілінґайзена, [illegible] ухвалену американським конґресом резолюцію [illegible] війни з Німеччиною і Австрією.

Резолюція [illegible] заявляє, що війна, проголошена на основі резолюції кон[illegible]у з 6. цвітня 1917. та 7. грудня 1917. року уже покінчилася.

Рівночасно Злучені Держави застерігають собі і своїм громадянам усякі права, привілеї, відшкодовання та користи, які прислугували на основі завішення оружя з 11. падолиста 1918. року, або на основі участи Злучених Держав у війні, або на основі мира у Вейрсай, або на тій основі, що до того має право котрий небудь союзник Злучених Держав.

БУДУТЬ ЖАДАТИ ПОВОРОТУ АМЕРИКАНСЬКОЇ АРМІЇ З НІМЕЧЧИНИ.

ВАШІНҐТОН, 4. липня. — Сенатор Джансон заявив, що як президент Гардинґ не поспішиться і зараз не видасть розказу відкликання американської армії знад Рену, то він внесе в конґресі резолюцію, яка зажадає від секретаря (міністра) війни сего відкликання.

ПРОВІДНИКИ ЗЕЛІЗНИЧИХ ЮНІЙ ПРОТИ СТРАЙКУ.

ШІКАҐО, 2. липня. — Провідники юній зелізничих робітників, котрі відбувають тут нараду в справі порішеної Федеральною Зелізничою Робітничою Радою знижки заплати, постановили не викликати страйку зелізничих робітників. Вони постановили віднестися до робітників, віддаючи їм справу до остаточного рішення, але рівночасно видали свою опінію проти страйку.

Причиною такої опінії було те, що провідники зелізничих юній не уважають справи заплати за найважнійшу справу політики робітничих юній; вони думають, що заплата піднесеться, як лише в Америці рушиться бизнес наново.

ЗА ЗМОВУ ПІДВИСШАТИ ЦІНИ НА ВУГОЛЬ.

РОЧЕСТЕР, Ню Йорк. — Велика лава присяжних суддів обжалувала вісьмох торговців вуглем з Лакпорт за те, що вони мали змовитися контролювати ціни на вуголь, усунути конкуренцію і зробити собі великі гроші.

КОШТИ ВЕДЕННЯ АМЕРИКАНСЬКОГО УРЯДУ.

ВАШІНҐТОН, 2. липня. — Департамент (міністерство) скарбу видало обчисленне про кошти удержання уряду Злучених Держав в році, кінчаючімся 30. червня 1921. року.

Кошти ті виносять 5 міліярдів 115 міліонів 927 тисяч 689 долярів. Приходи уряду виносили в тім році 5 міліярдів 624 міліони 932 тисячі 920 долярів.

І видатки і приходи уряду були низчі, як в попереднім фіскальнім році.

БУРЯ ЗНИЩИЛА МІСТО.

АБЕРДІН, Савт Дакота, 3. липня. — Страшна буря (так зване торнадо) вдарила послідної ночи на місто Фредерик в стейті Південна Дакота.

Буря знищила просто кождий будинок в місті, зробила шкоди на 100 тисяч долярів, вбила одного чоловіка та ранила 8 осіб. Буря счинилася по 10 дняхстрашної спеки. Сила її була така велика, що коло Такома Парк підняла в гору зелізничий тор на просторі одної милі, видувши вперед зпід шин увесь насип. На двірци торнадо виверчув ряд 19 возів. Одна женщина віднесла тяжкі потовчення від того, що вітер скинув її з веранди дому; її найдено опісля без притомности, зі страшною раною в голові. Підчас бурі погиб Арне Андулон; він помагав родині видістатися з дому через отвір з пливниці. Вітер подув силнійше і звалив дім на нього. Його видобуто опісля уже неживого.

ДЕМОНСТРАЦІЯ ПРОТИ ПРОГІБІЦІЙНОГО ЗАКОНА.

НЮ ЙОРК, 4. липня. — Повад 20.000 людий взяло участь в поході проти прогибіційного закона, який відбувався тут нині мимо великої зпеки вулицями міста. Похід уряджувала Америкен Либертіс Ліґ, котра сподівалася богато більше учасників, як їх прийшло. Похід переглядав мейор міста Гайлен. В поході брав участь один проповідник. Демонструючі несли написи проти вісімнайцятої поправки до американської конституції та закона Волстеда.

ЧОЛОВІК ЖЕРТВОЮ СВЯТА СВОБОДИ.

ДЕНВЕР, КОЛОРАДО, 4. липня. — Роберт Нот, 55-літний мущина, впав на місци неживий, коли перед ним вибухнув великий штучний огонь, кинений кимось для святкования „Свята Свободи". Лікарі догадуються, що причиною смерти було нервове потрясенне, спричинене наглим гуком.

ДЕМОНСТРАЦІЯ ЗА СВОБОДОЮ ДЛЯ ІРЛЯНДІЇ.

НЮ ЙОРК, 4. липня. — Кількадесять тисяч мущин, дітий і женщин демонтрувало великим походом вулицями міста Ню Йорку, домагаючися признання независимости Ірляндії. В поході брало участь 50 бид, та велика маса айрських товариств. Демонстранти дефілювали перед мейором міста Гайленом, кількома конгресменами та губернаторами. Демонстрацію уряджала айрська організація, що поклала собі за ціль виборати независимість Ірляндії. Як говорив бесідник, організація старається довести законними способами до признання Ірляндії права бути независимою та самостійною республикою.

ПЕРША ЖЕРТВА З ПАТРІОТИЧНОГО СВЯТА.

Перша жертва американського свята Четвертого Липня померла в суботу, 2. липня, то є на два дни перед святом. Є нею Віліям Рам з Норвок, Конектикат. Він бавився з Майком Аннуці і Вальтером Висинецьким та Майком Сантелом, стріляючи перед святом з торпеда. Один набій вистрілив передвчасно, а наслідок вибуху був такий, що Рам дістав корч щоки і помер в шпитали, а Майк Аннуці та Вальтер Висинецький потерпіли такі рани, що відай помруть також. Сантело був ранений легко і певно вийде.

Під враженням трагедій мейор міста видав заборону продавати пистолі навіть на сліпі патрони та другі штучні огні, які можуть покалічити людий.

ПОПРИ КУЛАЧНУ БІЙКУ,

З Питсбурга доносять, що один Айриш, на імя Джан Маговні, так одушевився побідою айрського боксера Демпсі, що зараз назвав свого новонародженого сина Джаном Демпсі Маговні. Вечером його відвідав його брат і став переконувати його про невідповідність подібного імени. Батько вперся на своїм; брат розгорячився так, що кинувся з кулаками доказувати невелике значіннє кулачного героя. Остаточно поліція увільнила до дому і завела обох братів до поліційного суду. Тут судди хотів погодити посварених братів і радив батькови назвати сина яким инчим іменем. Переконування на нічо не помогли. Суддя остаточно увільнив батька дитини, а брата його засудив, щоби купив дитині перші черевики.

В тім самім місті поліція віддала до дому божевільних Гарі Меккі, учителя в питсбурській академії, котрий дістав помішанне розуму відай на тлі кулачної боротьби межи Карпентіє та Демпсі. Він вибіг в ночі, убраний в нічну одежу, та став обкидувати камінням дім, в котрім жив сам, та сусіді. Вибиваючи вікна, він кричав: „Я знав Демпсі, як ще ходив без чобіт".

Поліція завела його на поліційну стацію, де професор через цілу ніч кричав про Демпсі та Карпентіє. Над ранком до його келії підійшов суддя.

„Я готов до боротьби", — каже професор, уже троха успокоєний.

— „До якої?" — питає суддя.

„Якто, ви не знаєте, що я маю битися нині з Карпентіє?" дивуєсь професор.

— „Бажаю вам доброго щастя" — відповів суддя, і казав відослати нещасного професора під опіку лікарів-психіятрів. Сподіються, що професор з часом вийде зі свого розяреня.

ТРОЄ ЛЮДИЙ УТОПИЛОСЯ ПІДЧАС ПІКНІКУ.

Підчас пікніку в річницю основання одного товариства в Сейнт Джансбері, Вермонт, утопилося троє людий.

Панна Перл Тапер підчас купели нагло наскочила на глибінь і не вміючи пливати, стала потапати. На її крик кинулась її ратувати панна Бенет, котра однак не пливала добре і скоро умучилася боротьбою з потапаючою. Їх знакомий Волтер Білер, в убранню для гри в бейзбол, кинувся їм на ратунок, але як він підплив до панни Бенет, ся вхопила йому за шию, і обоє потонули. Пізнійше добуто їх тіла.

З ПОВСТАНЧОГО РУХУ НА УКРАЇНІ.

ПОВСТАНЧІ ВІДОЗВИ.

З одної з наших прихильників львівська газета „Український Вістник" одержала три повстанчі відозви, одну „Українського Комітету Помсти", дві „Всеукраїнського Повстанчеського Комітету. В одній з них пишеться: „Україніці! Настає рішучий час визволення України. Скоріще до праці! Скоріще до загального обєднання між собою, щоби всім як один стати до рішучого бою! Пора скинути з себе більшовицьке та московське ярмо! Обєднуйтесь, гуртуйтесь держіть звязки помік собою і зо всіма повстанчеськими комітетами! Допомагайте всім необхідним повстанцям! Закладайте скрізь свої українські гуртки! Будьте готовими до рішучого виступу! Про день загального виступу! Про день загального наступу буде оголошено. Хай живе вільна самостійна Україна. Геть владу грабіжників комуністів!

Всеукраїнський Повстанчеський Комтет.

ВІДОЗВА ДО ПОВСТАНЦІВ.

„Красная Армия" з 30. квітня ц. р. подає відозву Затонського до повстанців, в якій він сповіщає, що совітське правительство рішило продовжити повстанням, які хочуть користати з амнестії, речинець зложення оружя і зголошення у місцевих властий до 15. мая.

Затонський свою відозву кінчає:

„Одначе прощаючи заблудшим, совітська власть поведе безпощадну боротьбу з закоріненим бандитизмом, Тямте, що не явившись на наш братній поклик, підписуєте на себе смертний засуд і виключуєте на завжди з чесної трудової селянської сім'ї".

ЗАСІВНА КАМПАНІЯ НА УКРАЇНІ.

На засіданню сесії Вуціка 6. мая. реферував, як подає „Красная Армия" з 11. мая с.р., Наркомвем Мануїльський про засівну кампанію. Завданням засівної кампанії було осягнути в сім році засівну площу з 1916 р. Озимина в сім напрямі не дописала.

В миколаївській і одеській губерніях недосів озимини колишеться між 30 — 36. Зрештою стан озимини вдоволяючий. Недосів ярого збіжа в м. р. був великий. С. р. успіх куди кращий. „К. А." пише: „Сей успіх в значній степені пояснюється законним закріпленням за трудовим селянством права на користування землею, заміною продразверстки наглом вкінці стихненням горожанської війни.

Тепер можна сказати, що в сім році засівна площа дігнала засівну площу з 1916 р., а в деяких губерніях навіть перевисшила. Недосів можливий тільки в губерніях, де йдуть повстання. Ціль, яку собі поставлено: 870 міліонів пудів збіжа — буде осягнена вповні. Мануїльський піднісربоду червоної армії в засівній кампанії. Червона армія кинула на поміч селянству 163 тисячі людий і 185 тисяч коней. Вона обробила 155 тисяч десятин і засіяла 43 тисячі десятин".

КУРС БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВА ВКИВІ.

Бібліотечна Губполітосвіту оголосила вписи (від 15 мая) на тримісячний курс по бібліотекознавству.

Кождий повіт може прислати (командирують повітові Політосвіти) найбільше 7 кандидатів, а Київ найбільше 30. На вільні місця будуть приняті особи без командировок, а лише по рекомендації партійних або пролетарських організацій. Умови прийому і загальна освіта не менш бувші вище-початкової школи.

КРАДІЖ ШПІОНА ЧИ РОЗТРІПАНІСТЬ УРЯДНИКА?

Урядники міністерства війни відкрили брак дуже важних документів, які мали пропасти з бюрка самого бувшого міністра фльоти Джосіфаса Дейнієлса. Урядники ломлять собі голову над тим, чи причиною запропащення документів була розсіяність міністра чи крадіж якого німецького шпіона. Що дивнійше те, що як урядники відкрили брак документів, вони зараз не повідомили міністра, але промовчали цілу справу, аж новий міністер фльоти припадково довідався про документи. Пропавші пляни подавали, як боротися проти огню на найбільших американських воєнних кораблях.

КУБАЛЯ ПРИЗНАЛИ ЗДОРОВИМ УМОВО.

Завізвані судом лікарі признали Лаврентія Кубаля, польського робітника, що в рабівничім намірі забив недавно старуху Бартлет у Вест Гемстед на Лонг Айленд, здоровим умово і відвічальним за вчинки. Розправа проти нього починаєсь в середу, в Мініоа.

ВІСТИ ЗЗА ЗБРУЧА.

Від особи, що останніми часами перебувала в Балтському повіті і в Камянці, а перед трема тижнями прибула до Галичини, довідуємося слідуюче:

Університет в Камянці фунтує правильно. Він поділений на 5 інститутів: правничий, соціяльних наук, історично-фільоґічний, біольоґічний і ботанічний. На університеті український напис. Професори Українці і Москалі. З Галичан д-р Гаморак, д-р Завадский і Дмитерко (лікар-матураліст), студенти Українці і Жиди. В останніх днях приїхав сюди з Харкова гімназійний професор Примак і старається о місце на університеті. Нисші школи (єдино-трудові) першої, другої і третої степені українські і московські. По містах і місточках закладається московські школи на жадання Жидів. По селах всюди українські школи. Українізація шкільництва всюди переведена. По селах справа легка, бо є досить українських учителів. По містах труднійша справа, бо не достає українських учителів.

Апровізація по містах дуже лиха.

З Галичини перебувають на Україні: у Київі: Михайда Біляч, д-р Паліїв, Лев Рожанковський, д-р Никифор Гірняк; в Жмеринці: Микола Мельник, аптикар, хорунжий Лазар; в Крутах: Франц Палашевський, Микола Іваночко з Надвірнянщини; в Балті: Василь Ратич, гімн. учит., о. Дудик, Осип Конов; Шершенці: о. Косевич в шпиталі; повіт Балта: суддя Янович з жінкою.

КЛОПІТ БОЛЬШЕВИКІВ З ПОВСТАНЦЯМИ.

Якийсь „Полтавець" в „Большевику" пише: „Коли банда розвідка розташується в селі, де близько стоїть червона частина і ні один з незаможних не сповіщає про се, куди слід — то се є співчуте до банди, се є здочин і зрада самиже собі. Коли бандити приходять до своїх родичів, ночують, їдять, пють, а про се знає все село, алеж ніхто не дає знати, що ворог прийшов. А такі випадки трафляються по селах на кождому кроці. Такі випадки перешкаджають боротьбі з бандами. І час сьому поставити кінець".

ЗАПОВІДАЮТЬ РЕВОЛЮЦІЮ В РОСІЇ

ЛОНДОН, 4. липня. — Соціялістичний дневник „Дейлі Геральд", який часто дістає відомости з большевицьких жерел, повідомляє, що є певна підстава сподіватись, що на другий місяць вибухне в Росії революція.

Повстанці, пише газета, числять на поміч з Франції і з Америки, а особливо з Америки.

Часовись додає, що повстанці дістануть грошеву поміч із заграниці, а навіть військову підмогу.

РАДЕК НЕ ЗАБУВАЄ ПРО СВІТОВУ РЕВОЛЮЦІЮ.

РИҐА, столиця Латвії, 4. липня. — На зїзді так званого „третього інтернаціоналу" Кароль Радек промовляв за тим, щоби большевики не покидали аґітації за світовою революцією.

Він казав, що не треба вірити, що час боротьби перейшов, але боротись далі, а бодай вести пропаганди і то як не прямо за світовою революцією, то бодай задля науки, як боротись.

МИРОВІ ЗАХОДИ В ІРЛЯНДІЇ.

ДАБЛИН, столиця Ірляндії. 4. липня. — Нині відбулась тут нарада айрських самостійників з юніоністами, на якій прийшло вже до порозуміння в деяких справах. Айриші сподіваються, що сі переговори дадуть початок до замирення в Ірляндії.

НОВИЙ КАБІНЕТ В ІТАЛІЇ.

РИМ, столиця Італії, 4. липня. — По уступленню премієра Джіолітті остаточно утворив новий кабінет Боноті, котрий є премієром, міністром внутрішних справ і покищо також закордонних справ.

ЧОМУ ПОЛЬСЬКІ МАРКИ ЛЕТЯТЬ В ДОЛИНУ?

ПОЛЬЩА Є В РОЗПУЧЛИВІМ ФІНАНСОВІМ ПОЛОЖЕННЮ, З ЯКОГО НЕ МОЖЕ ВИЙТИ.

ВІДЕНЬ, 2. липня. — В останніх днях польська марка постійно летить в долину. Вона вже тепер майже не представляє жадної вартости. За американського доляра є тепер 2.500 польських марок; за одного американського цента 25 польських марок. Своєю безвартосностю польські марки зближаються до російських большевицьких рублів.

ПОЛЬСЬКІ І БОЛЬШЕВИЦЬКІ ГРОШІ НИНІ НАЙГІРШІ У СВІТ.

Причин сього упадку польських марок є богато.

Передовсім польський уряд заборгато надрукував паперових марок. Обчисляють, що він має вже до 100 біліонів своїх марок, на які не то що не має жадного покриття, але над якими навіть не має жадної контролі.

Найбільше Польщу зруйнувала фінансово війна. Вона сеї війни ще досі не скінчила й армії не розпустила. ЧЕРЕЗ ТЕ ПОЛЬЩА ТЕПЕР МАЄ У СВОЇМ БУДЖЕТІ МІСЯЧНО НАЙМЕНЬШЕ 5 БІЛЮНІВ НЕДОБОРУ. Сей недобір є сталий, отже загальна сума його щораз то зростає. На покритте недобору Польщі ніхто не хоче позичити гроший, бо Польща політично стоїть зле, а також не має вигляду на заряду проти фінансової руїни.

Один заграничний банкир сказав про Польщу таке:

— Як можна Польщі позичати гроші, коли вона замісць віддавати довги, мусить все затягати нові. Польща се банкрот, котрий латає своє животіннє щоденними новими довгами.

З браку заграничної позички а навіть внутрішньої позички Польща ратується тільки безмірним друкованнем нових польських банкнотів.

ЧИМ БІЛЬШЕ ВОНИ БЕЗВАРТНІ, ТИМ БІЛЬШЕ ВОНА МУСИТЬ ДРУКУВАТИ; А ЧИМ БІЛЬШЕ ДРУКУЄ, ТИМ БІЛЬШЕ ВОНИ СТАЮТЬ БЕЗВАРТНІ. І так в коло. Се блудне коло, з якого вона сама не вийде.

Польщу могли би виратувати лише чужі держави, ЯК БИ ВИЗНАЧИЛИ ЇЙ ТАКІ ГРАНИЦІ, КОТРІ БИ ЇЙ НЕ ГРОЗИЛИ ВІЙНОЮ, А ТОДІ КАЗАЛИ ЇЙ РОЗПУСТИТИ ВІЙСКО; ЗАВЕСТИ В ДЕРЖАВІ ЯК НАЙБІЛЬШІ ОЩАДНОСТІ І ПОМОГЛИ ЇЙ ВІДНОВИТИ У СЕБЕ ДОМА ПРОМИСЛ.

Але чужі держави з тим не спішаться, як довго Польщі забагається заборчої політики.

Чужі держави лише приглядаються, що з Польщі буде. Вони їй поможуть, як вона цілком впаде і прийде просити о ратунок.

А тимчасом заграничні фінансісти замісць помогти Польщі то ще їй всюди шкодять. Не хотять дати позичок на польську війну; не хотять дати гроша на віднову промислу в Польщі; а за промислові вироби, які Польща спроваджує, не хотять приймати польських марок, лише чужу монету. Через те, до Польщі ніхто не ввозить чужої монети, але Польща мусить її ввозити, щоби потім вивозити, і мусить тільки платити, кілько їй скажуть.

СЕ Є ПОЛОЖЕННЄ РОЗПУЧЛИВЕ, З ЯКОГО ПОЛЬЩА САМА НІЯКИМ РОБОМ НЕ МОЖЕ ВИЙТИ.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ ГОТОВА ПОРОБИТИ ЗНАЧНІ ПОЛІТИЧНІ УСТУПКИ ДЛЯ ІРЛЯНДІЇ.

ДАБЛИН, столиця Ірляндії, 4. липня. — В британських урядових кругах заявляють, що британське правительство готове згодитись на значні політичні уступки для Ірляндії, які Де Валера, як сподіваються, прийме з вдоволенням.

Нарід в Ірляндії приняв заходи до помирення з великим вдоволенням і з великими надіями. Загалом є вигляди на добрий вислід зачатих переговорів.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents the copy.
One year ..... $ 7.00
Six months ..... $ 3.75
Three months ..... $ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.
One year $10.00
Six months ..... $ 5.00
Three months ..... $ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА.
Поодиноке число три центи.
На рік ..... $ 7.00
На пів року ..... $ 3.75
На три місяці ..... $ 2.00
В Джерзи Ситі і заграницею.
На рік $10.00
На пів року ..... $ 5.00
На три місяці ..... $ 2.7.

Телефон "Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ!

ОРГАНІЗУЙТЕСЬ ДЛЯ НЕСЕННЯ ПОМОЧІ СТАРОМУ КРАЄВІ!

ВІДСИЛАЙТЕ ЗБІРКИ СЕЙЧАС, І РАТУЙТЕ ГОЛОДНИХ, ХОРИХ, ВДІВ І СИРІТ!

ПОДАВАЙТЕ ДО ВІДОМА ЧЕРЕЗ ГАЗЕТИ, ЩО ВАША ГРОМАДА ЗРОБИЛА ДЛЯ РАТУНКУ РІДНОГО КРАЮ!

ПРО ЧАСОВУ ВІЙСКОВУ ОКУПАЦІЮ ГАЛИЧИНИ.

Російська газета „Голос Росіи" (орґан А. Керенського, виходить в Празі), в числі 669 помістила розмову з д-ром Евгеном Левицьким про положенне і будучу долю Східної Галичини. Подавши історію Західно-Української Республіки, др. Левицький описує теперішню владу Польщі і каже, що польська влада є тільки часовою, бо більшість аліянтських держав є за обмеженнем Польщі до етноґрафічних границь. При сій нагоді др. Левицький видвигнув знову думку про створенне із Східної Галичини самостійної держави на взір Швайцарії.

СПРАВА ГАЛИЦЬКОЇ КОНСТИТУЦІЇ.

Під наголовком „Проєкт утворення независимої республіки у Східній Галичині" подає праська німецька ґазета „Праґер Пресце" осьтаку телеґраму з Лондону:

Лондонські часописі сповіщають, що президент Західно-Українського Уряду, др. Евген Петрушевич, предложив Найвисшій Раді проєкт, на основі якого на области Східної Галичини має бути утворена независима республіка, в котрій Українці, Жиди і Поляки мають користуватись рівними правами. На основі того проєкту кожда нація має одержати власні школи, власні культурні інституції, а в парляменті пропорціональне до свого числа представництво.

Англійські часописі називають сей проєкт незвичайно важною політичною акцією.

ГАЛИЦЬКІ ЖИДИ ДОМАГАЮТЬСЯ ПРИЗНАННЯ ЇХ НАЦІОНАЛЬНИХ ПРАВ.

Париський дописувач жидівської пресової централі в Ціріху, у Швайцарії, доносить: З кінцем сього місяця має Рада Амбасадорів розглядати перед остаточним вирішеннем справу Східної Галичини. Се питанне має також незвичайну вагу для 670 тисяч Жидів, що заселюють сей край. Комітет Жидівської Делеґації звернув уже в 1919. році увагу на сю справу і відносився щодо неї в своїм часі до Мирової Конференції. Тепер же той Комітет предложив в порозумінне із жаданнями галицьких Жидів Раді Амбасадорів меморіял, в якім він з огляду на окремішне становище Жидів між двома націями, а саме польською та українською, ставить осьтакі жадання:

1. Признання жидівської нації, її організації та її права на самостійну управу, без огляду на здійсненне повного горожанського та політичного рівноуправнення. Самоуправа має обіймати релігійне житте, суспільну опіку та шкільництво, якого видатки мають покривати прилюдні фонди. Орґаном самоуправи має бути Національна Рада, утворена громадами на основі загального виборчого права.

2. Заступництва при Краєвій Екзекутивній Владі через жидівський державний секретаріят, якого керманичем має бути вибраний Жидівською Національною Радою.

3. На случай заведення жидівських виборчих курій утворення окремої жидівської курії.

ЗАКІНЧЕННЄ ВІЙНИ З ЦЕНТРАЛЬНИМИ ДЕРЖАВАМИ.

В суботу підписав президент Гардинґ резолюцію конґресу про закінченне війни межи Злученими Державами та Німеччиною і Австрією. Доперва сим законом закінчується війну, котра супроти Німеччини почалася 6. цвітня 1917. року, а супроти Австрії 7. грудня 1917. року.

Спокій, з яким приняла Америка сю резолюцію, показує, яке мале значіннє має вона. Вона просто не приносить ніяких поважних змін в тих обставинах, що існували після зложення оружа Німеччиною дня 11. падолиста 1918. року. На її основі вернеться до краю решта американської армії, що ще й до нині лишається над Реном. На її основі піде троха жвавійше натуралізація німецьких горожан. На її основі піде може жвавійше німецько-американська торговля, о скілько її не забють високим митом. І в ще кількох напрямах проявиться вплив сего формального проголошення мира межи Америкою та центральними державами, але в жаднім напрямі сей вплив не буде мати далекосяглого значіння.

Найбільше далекосяглє значіннє може мати він хиба моральний вплив на Німеччину. Публична опінія в Німеччині про замиренне з Америкою буде великим товчком підему німецького економічного життя, а тим самим причиниться в значній мірі до усталення мирових відносин в Европі.

ЧЕРВОНИЙ ЦАРАТ.

(З берлінського „Укр. Слова").

Ліві круги нашого суспільства заєдно дрять себе надією, що большевизм перебуде породові болі, і з теперішної хоробливої горячки перейде в нормальну температуру, при якій почнеться його реформаторська хосенна праця.

Не дивлячись на лист Винниченка, котрий завдає брехню таким сподіванням, деякі наші часописі, галицькі й американські, силкуються загіпнотизувати своїх читачів, щоб вони вірили не тільки в чоловіко-й культурнолюбиві змаганнях червоних реформаторів, але також в їхню добру волю покінчити з імперіялістичними принципами російського царату, а почати нове життя, засноване на принципі: suum cuique.

Жерела такого самодурства кождому з нас добре відомі.

Притиснені до муру Поляками, земляки наші, щоб не попасти в розпуку й апатію, шукають надії на сході, — се той політичний круговорот, у якому перебували ми від Хмельницького до нині і з якого раз мусимо вискочити на беріг. Боротьба з польськими завойовниками ніяк не сміє нас кидати під ноги такогож самого завойовника московського, тільки прибраного в инші воєнні коліри. Якими шляхами не підуть історичні події, нам треба зберегти критичне розуміння наших взаїмин до обох сих сусідів-ворогів, щоб не перестати бути мячом у їх долонях, тяглом у їхніх імперіялістичних колісницях.

Якої толеранції для наших національних і державних бажань можна нам сподіватися від режіму Троцького й компанії, на се маємо докази як він ставиться до куди менших від нас народів, що на руїнах царату збудували свої власні хати.

Поки отсі визвольні змагання всяких прибалтійських та кавказьких народів потрібні були російським революціонерам до повалення царату, поти вони симпатизували з ними, обіцяли їм золоті гори, але нині, коли царат сторощений на віки і в своїй давній величі ніколи не встане, та сама російська революція кладе свою зелізну долоню на своїх неросійських сестер.

Ось що зроблено з самостійною Грузією. Кинено туди XI. червону армію, яких 100.000 людий, грузинський „ревком" проголошено зрадниками краю і ворогами працюючого народу, земства, робітничі комітети, кооперативи й усякі спілки та товариства насильно покасовано, на місце тифліського маґістрату назначено червоний комітет, цілу країну омотано густою сіткою всяких комісій і підкомісій, які підчинено воєнній владі XI. армії, а на чолі отсей машини поставлено генерала Геккера, який підлягає прямо самому Троцькому й безпосередно від його дістає приказі. Про культурність і чоловіколюбивість сього большевицького апарату дуже вимовно говорить факт, що головою чрезвичайки в Батумі єсть колишній одеський кат Садшая, а таким самим достойником в Цінцадзе являється кат з Владикавказу. Радянський систем строго заборонений, нема й не може бути ні робітничих, ні селянських рад, соціял-демократів переслідують, арештують тисячями, а незвичайно інтересне ще й те, що до сеї роботи большевицький уряд притягнув колишніх царських офіцерів, які мають уже добру практику в поборюванню сепаратистичних стремлінь інородців.

І так, як було за давного царату, так і тепер насильно роблять московську мову мовою урядовою, оставляючи місцевим роварам деякі позиції в шкільництві, і то мабуть, покищо, — а там і в школі стануть учити на „общепонятном".

В цілім краю мілітарний систем. Не воєнному чоловікові не вільно ні телеґрафувати, ні телефонувати, його із власної хати викидають, бо годі таку силу красноармейців у казармах примістити, їм треба мешкати по приватних домах... Та на тім не кінчиться. Большевицький уряд, заключивши, покищо, мр ра Польщею має вільну руку поневолювати й другі народи, а тоді прийде пора на Польщу, — о певно прийде!

Як дописувач „Ост Експресу" з певного жерела доносить, заявлено латишському послови в Москві, що большевицька влада усякі спроби федерації надбалтійських країв, особливо мілітарної, вважатиме як casus belli. Чому? Ясна річ. Бо кожду з сих державок з окрема проковнути далеко лекше й безпечнійше, ніж усі разом, а їх проковнути треба, бо большевицька імперія має такий самий, коли ще не більший апетит, як мала царська, їй треба необмеженого панування над Балтійським і над Чорним морями, треба їй і Риги й Одеси, і чужих лісів, і вугля, і чужого хліба, бо тісно широкій руській душі на світі, а плунок російського велитня велитенський!

Ось які підстави має український народ до своїх сподівань на „толерантні" змагання большевицької влади, ось яке виправдання має деяка частина нашої інтелігенції баламутити здоровий, хлопський розум українського селянина. Ми знаємо одно: упав чорний царат, а на його місце знимається у гору червоний, ще гірше від тамтого ненаситний, ще гірше агресивний, — бо молодий. Знаємо, яким духом дихали на Україну московські царі, знаємо, чого сподіватися треба від Троцьких та Леніних. Одні й другі хотіли не тільки поневолити наш народ, але здеморалізувати його і знищити до краю. Змінилися способи сього винищування, але ціль остала та сама: Не було, нема і не може бути ніякої самостійної України!

ПАНЩИНА У СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ.

На засіданню польського сойму дня 13. мая 1921 вніс посол Бриль і товариші наглий внесок в справі знесення панщини у Східній Галичині. У внесенню сказано дослівно:

„В цілій Галичині, а передовсім у Східній Галичині, запанували тепер за часів польського уряду цього рода суспільні відносини, які живо нагадують найгірші панщизняні часи шляхотської Польщі. Польський і український селянин, відчуваючи ганебно голод землі, не посідаючи достаточної скількости ріллі, сіножатей і пасовиск для вихарчування для себе, своєї родини і свого інвентаря, не дістаючи дерева на відбудову і опалу по мисли закону з 28 лютого 1919, засуджений є цілком на неволю у великих земельних і лісових посідачів.

Коли до цего додамо, що майже ціла повітова адміністрація є в 75 прц. в руках шляхольського обшарничої партії, ворожої населенню, а виконуючої свої уряди не як безсторонні урядники, але поширюючої на кождому кроці інтереси своєї касти і великої власности, то одержимо сумний образ положення сільського населення у Східній Галичині.

Закон про примусовий викупім відлогів не має применення на терені Східної Галичини. За це форсується т. зв. добровільний, а властиво панщизняний спосіб винайму, який полягає в тому, що селяне є обовязані обрабляти винайману ріллю своїм власним коштом, обсіяти її власним збіжем, зжати, зібрати і одну третину, а зглядно половину, відвезти до стодоли обшарника. Є це очевидний доказ найгіршого роду визиску і найчистіщої панщини. Селян, не маючи свого варстату праці, годиться під примусом на цего роду панщину, бо мусить виживити себе і свою родину, але тратить довіря до польських властий і польської державности, які терплять цего роду надужиття.

Там, де селяне не годяться на цего роду панщизняний плян, грунт лежить відлогом, а велика власність непримушена властям до загосподарювання, зглядно применення закону про відлоги, відступає ці відлоги селянам як сіножати, зглядно пасовиска, з правила на т. зв. відробок в натурі. Селяне зобовязані за кожду випасаючу худобу дати кілька кільограмів масла і відробити на панському грунті кільканайцять днів. Заплату в грошах рідко приймається, а коли вона має де місце, то доходить до кількох тисячів марок від морґа відлогу так, що обшарник має більший дохід з відлогів, як колиби він на власний рахунок обрабляв землю.

Власники лісів і тартаків напружують усі зусилля, щоби не допустити до виконання закону з дня 28. лютого 1919 про доставу будівельного матеріялу для знищених в часі війни дрібних селян і маломіщан, а повітові власти не оказують супроти опірних належитої енерґії і нераз улегшують їм вношення рекурсів і обходження закону. Селянин, який хоче будуватися, мусить купувати по лихварських цінах дерево і тільки за протекцією, або знову на т. зв. відробок на панських грунтах. А що знищений малоземельний господар, який пережив ціле пекло кількарозового страхіття від ворожих інвазій протягом 6 літ, не може робити цего роду чинитьб в користь обшарників, тому мусить він гнити, бо обшарник є вищий від сойму і соймом ухвалених законів.

За 40 морґів пасовиска домагамося титулом піврічного наємного чинщу: 460 днів відрібку, 46 морґів орання, зжаття і спрятання 23 морґів поля, викопання 6 морґів цукрових буряків, доставлення до залізниці (около 8 км) 138 сотнарів, а надто вимолочення цінами 92 кіп жита. Цей сам граф винаймає 38 морґів сіножатий на слідуючих умовах: перший покіс за трету копицю, другий — отава — за другу, а надто доставити до залізничої стації 1148 сотнарів буряків, відробити 380 днів і звести до ільварку 570 кіп збіжа.

Такі самі або подібні умови ставляють всі инші обшарники у Східній Галичині, а урядові власти є супроти цего безсильні. Великі обшарники висловлюють на кождому кроці супроти населення думку, що їх цілком не обходять закони, ухвалені соймом, бо Східна Галичина не належить до Польщі і ширять в поняттях населення замішаних, а особливо тому, уряди в богато випадках цілком стоять по стороні великих обшарників".

Посол Бриль ставить при кінці внесок, щоби сойм ухвалив усунути всі ці панщизняні пережитки і щоби його наглий внесок відіслав до рільничої комісі.

ДОПИСІ

БОСТОН, МАСС.

Новий спосіб збирання пресового фонду.

Найлучше то живеться на цім божім світі хитрим лісовим політикам. Коли знаєш, чоловіче, як орієнтуватися в політиці; коли знаєш пересуватися з одної позиції на другу без звернення на себе уваги, то і не бійся: темний робітник не полапається, що ти не той, що був вчера.

Сеї заповіди тримаються канадійські лісові теоретики. Ці люди за свій короткий час перебування в Злучених Державах були вже всім, чим лише хто хоче. Вони були лідерами У. Ф. С. П., потім проводирами лівого крила цеї партії, дальше стали істернаціоналістами першого і другого сорта, ще пізнійше побольшевичилися, а відтак заводили комуни і назвали себе комуністами. А тепер вони поробилися проводирами співацьких кружків, просвітних товариств, молодечих клюбів і всего того, що лише людська душа може забажати.

З певностию декому буде цікаво, чому то деякі люди так скоро міняють свої назви, свої засади, а потім і краску. Се діється попросту тому, що така мінянина, таке скороньке крутьверть добре поплачується.

Бувало „архимандрит" Дмитришин вештався поміж українських робітників тай говорив про революцію; говорив про революцію тому, що вона тоді була в моді і давала на фонд мальчуцького органу немалі зиски. Про революцію тоді всі хотіли дещо почути; люди збиралися громадно, приходила збірка, бесідник від революції збирав „зелені", дякував і закликав аж до часу другої революції.

По цих то революціях з Ню Йорку вийхав на обїздку вже не самий головний організатор, а ціла черед таких організаторів. Почули, бачите, жир. Цей раз вже їхали не лише з самою революцією; їхали і з інжінерським таланом.

На цих вічах давали доми, парцелювали лани, ділили фабрики, воду, воздух і все, що кому було треба. А люди, як люди: слухали тай надувалися, як дурний писаною торбиною. Сипали долярами, проклинали буржуїв, кричали „хай живе бесідник!" тай виспівували многая літа.

Ця радість тривала якийсь час, аж прийшли дні реакції, прийшли дні розгрому робітничих організацій. Реакція шаліла в повнім своїм ході. Винні і невинні робітники потерпали: одні по тюрмах і до нині сидять, другі зістали відправлені до Европи, а ще инші горячкували з розбитими головами по тутешних шпиталях.

А лідери, революціонери, інжінери і прочі — що з ними? Чи вони також потерпіли, як ті, котрі пійшли за ними? Та де-там! Хиба вони дурні?! Лідери поховалися в мишачі діри, притихли, поховали хвостики, революцію післали в Европу, до Росії, куди хто хоче, лише коли коло себе її не мати, бо за революцію тюрма, смерть тай полісменська палка, а се таке несмачне, нелюдяне...

Та поволи, коли реакційна буря вже притихла, коли повітре трохи прочистилося, вони назад вилазять зі своїх мишачих дір, наново рушилися за долярами. Та не думайте, що тепер також з революцією. Ні, вони зі страху і парцелювати позабували. Вони тепер розїхалися з запомоговою акцією старому краєви.

Відозви та оголошення на віча, котрі вони устроюють, говорять, що роблять віче в справі запомоги, а в дійсности віча відбуваються на запомогу „Єжедневних" та голодних редакційний „дітей", бо вони також голодні; вони також сироти.

Та даремна їхня робота тепер, коли робітники пізналися на політичних махерах, коли вже переконалися, що тісамі людці, котрі перше визволяли Східну Галичину червоною армією і притім закликали за своїм фондом, який мав визволити Галичину, продали тую Галичину. Тепер вже мало таких, котрі ще раз дали би себе обдурити на тихсамих фондах.

Українські робітники під теперішну пору добре зорґанізовані під прапором несення помочі своїм рідним, свому краєви; краєви, котрий большевики записали проклятій ляшні. Зорґанізоване в справі запомогової акції робітництво не здолають уже розбити ніякі московські заволоки, хоч як вони о се щиро й запопадливо стараються.

І. Гопенко.

БОСТОН, МАСС.

З маскою і без маски.

Ще в падолисті 1920 року заходом щирих людий завязався в нашій місцевости комітет несення помочі рідному краєви, і завдяки праці кількох одиниць та жертвам добрих людий вислано до сеї пори майже сімсот долярів на поміч бідним в краю та інтернованим у Чехо-Словаччині.

Та ся хосенна праця є, видко, солию в очах бостонських мальчиків і ревунів, бо вони зачали посилати дописі за дописями до У. Ц. В. і ганьбити та визивати членів ратункового комітету і ціле Товариство Бостонських Українців.

В останній дописі в ч. 148 У. Ц. В. під заголовком „Маска знята" автор хоче доказати, що відкрив в Бостоні ціле гніздо контр-революціонерів, українських капіталістів з Вол стріт (в Бостоні є також Вол стріт), котрі зібралися на віче дня 11. червня, і зібрали щось 160 долярів на сироти і вдовиці у старім краю, а не на Юдів з У. Ц. В. Большевицького дописувателя серце болить, як правдивого раба за свого пана, що на згаданім вічу напятновано „польську культуру" і большевицький рай на земли, які вони намагаються завести на українських землях. А вже найгірше він ірітується, що кілька одиниць з поглядами соціялістичними брали участь в тім вічу і зложили свої лепти на бідних в краю, І він пи-

шеш: „То ви такі соціялісти? То ви готові брати багнети і йти бити польського робітника і російського большевика? То ваша маска вже знята!"

Так, ми готові. Ми вже маємо досить тої польської культури і тої московської дволичности! Вже нас заборгато обдурювали розмаїті Дашинські, Ленини і Троцькі! Ми вже переконані, що український робітник виборе собі волю лише своїми власними силами, не оглядаючись ані на „товаришів", ані на „товарищів", бо вони готові в кождім разі прийти над нами панувати, але ніколи нам волю дати. Ми жадної маски не носимо і нікого не обдурюємо. Але ви? Ви, що правдиве ваше лице заслонюєте большевицькою маскою і ревете на капіталістів, а розбиваєте українські робітничі віча? Лиєте слези за американськими дітьми, а на бідні українські діти у вас цента нема? Ви, що обдурюєте робітників, обіцюючи їм рай на земли, а заводите комісарську неволю? А вам Ленін чи не обіцяв електрифікацію Росії, а загнав її назад до варварства? Геть від нас ви Юди! Проч грязь Москви і варшавське смітте! Хай живе вільна і незалежна Україна, без хлопа і пана та без московських комісарів!

М.

З ЖИТТЄВОЇ МУДРОСТИ.

Хто має мудрість, а з ної
Блимнім не хоче вдіяти,
Той має скарб многоцінний
В міх шнуратяний зашитий.

•

Бережи маєток про чорну годину,
Та віддай маєток за вірну дружину;
А себе довічно бережи без вину,
Та віддай майно і жінку й себе за Вкраїну

•

Книги — марська глубина:
Хто в них пірне аж до дна,
Той хоч і труду мав досить,
Дивні перли винесить.

•

Хто з всіми добрий хоче бути,
Той швидко втратить добрий путь.
Не може при добрі той жить,
Хто хоче зла й добру служить.

Бо хтіви догодить обом,
Він швидко стане зла рабом.

•

Ти сто людий побив у бою
І тим пишаєшся, герой?
Ось сей лиш власну пристрасть поборов,
І над тобою він горою.

•

Ті, що крізь помини до правди добивались,
Мудрцями називають ся;
А ті, що в своїх помилках угрузнили,
Те справжні дурні.

•

Хоч хто мудрий у життю, а письма не знає,
То він буде мов той пліт, що підпор не має.
Бо як пліт той без підпор вітер валить
[скоро,
Так без грамотний паде без знання підпори.

Іван Франко.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

НА УКРАЇНУ
RED STAR LINE
Кораблі відїздають кождого тижня
Pier 58-62 North River, New York

Kroonland	Антверп	30. липня
Zeeland	Шербурґ	6. серпня
Lapland	Плимавт	16. липня
Finland		23. липня

Лише 3-та кляса:

Samland	Гамбурґ	16. липня
Gothland	Лібава, Данзіг	30. липня

AMERICAN LINE

Manchuria	Гамбурґ через Шербурґ	14. липня
Mongolia		28. липня
Minnekada	прямо до Гамбурґа	11. серпня

Поспішні, сильні, безпечні кораблі. Гречна і услужна обслуга для пасажирів.

За хосенною порадою щодо кін. дороги, еміґраційних і пашпортових приймісів голоситись до:

INTERNATIONAL MERCANTILE MARINE CO.
власник 116 [illegible] ...ности
1,250 [illegible]
9 Broadway, [illegible] York City
або у місцевих аґентів.

R. M. S. P.
NEW YORK—HAMBURG
прямо до
ДАНЦІҐ і ВАРШАВИ
новими кораблями
OROPESA ..... 16. липня
ORDUNA ..... 30. липня
ORBITA ..... 13. серпня
Замикані кабіни для женщин і родин.
THE ROYAL MAIL STEAM PACKET CO.
26 Broadway, New York
або у місцевих аґентів.

ЛИСТ ЗІ СТАРОГО КРАЮ.

Знущання Поляків над українськими селянами.

Один Українець з Нюарку, Ню Джерзі, котрий вислав був своїм знакомим в старім краю нашу часопись з дописею д. Кирчова, дістав від них листа, в котрім межи иншим пишеться:

„Пишеш, чи то правда, що вербилівський піп має польське військо. То правда, але тепер уже не має. Я отримав в листі газету, котру ти мені передав. То все, що в ній було писано, то всьо правда, то навіть було в нашім селі і в Черчу. То ще не є нічо; то ще гірше було в 1919. році, на саме наше Воскресенне. Як то войско польське прийшло з Черчи до нас, щобися троха посміяти з руського народа, то всі баби мусіли розбиратися на голо, а що виробляли з хлопами, то навіть небезпечно писати. То так ішли за порядком, хата за хатою, і як не було нікого в хаті, бо всі десь поховалися, то зараз до отвіте запалили. Як сі сховав ні добре і як в домі був, то страшно було перетерпіти, що вони з нами виробляли. То, що є написано в газеті, то ще не є нічого страшного, то ще навіть одного проценту нема з того, що тут було..."

Що роблять Поляки на Україні?

Один Поляк, що недавно поїхав до Польщі робити бизнес, з з Польщі поїхав до Луцка, на Волині, так пише в листі до своїх знакомих в Ню Йорку, в котрім описує, як Польща і Поляки газдують на Україні. (Цікавійші уступи сего листа подані в дослівнім переводі):

„Отже по одержанню листу від Вас, з Америки, я мав намір зараз відписати, але зайшли такі перешкоди: я продав свій склеп у Варшаві, і виїхав до Луцка, де, як Вам відомо, все страшно знищене, що навіть дому там нема, хиба що ґість самий собі щось в роді дому вибудує. Такий дім не може бути викінчений, ані вигідний, бо навіть можливий до мешкання, бо зараз власти заревкирують дім на урядження та мешкання для своїх урядників; отже чим хто страшнійший, буде має, тим більший він є, що її не заберуть йому, а самого не викинуть на поле. Отже осівши тут почав я зараз торгувати артикулами першої потреби, як: кавою, рижом, перцем, смалцем, косами, пасками, чоботами і т. п. А як тут торгуються, то Вам зараз розповім. По розслідженню терену по роздобуттю дозволу на привіз артикулів їди, сідаєся на поїзд і їдеся до Варшави. Але не думайте собі, що їдеся у возі, припустім третої кляси. Цемо як дійсні буржуї на чистім воздусі, і поїздом такім, який на знак пасажира стає і їде після бажання гостий. Їдете на даху воза або на буферах або на сходах вагону. Так їдеться... і їдеться. Але то ще нічо їхати на возі вагону, бо там вам грозить в найгіршім случаю ударок з вагону або роздушенне межи возами. Доперва їхати в середині воза, то дійсний рай. Тут стиск гірший, як в сабвеях в „раш авер". Стоїш і дивишся, як воші собі спацерують по голові та других частях тіла твоїх співтоваришів їзди, котрі оперлися о тебе. Та ще якби то один такий пасажир був, то ще би можна видержати. Але то кождий такий завушений, що кождої хвилі чуєш, як хтось вибухає сміхом, а як його питаєш, чого сміється, відповідає: „То вощі мене скобочуть, і я мушу сміятися, а пошкробатися не можу, бо рукою рушити не можу." Кромі сих приємностий маєте ще другі, приміром, ні звідти ні звідси кучферки, валізи і другі пакунки починають летіти подорожним на голови. Дивляться люди, що діється, а то пасажир заходить піти спати на полицю вагонну скидає усі тверді пакунки, котрі підстелює під себе. А чи стенько, як ви вже мали усі приємности, як натешуєш вдоволі, і як вже добре смердить, і як вже пакунки падали вам на голову, приходить поліція і каже випоронити вагон... бо сей вагон є призначений для війска. Конець кінців такий пасажир остається на зелізничім двірци і мусить чекати знов яких 12 або 24 годин на слідуючий поїзд, щоби перейти менче більше такі самі клопоти. А возьміть лише під увагу, що стації існують лише з назви і імени, що на стації нема нічого, крім румовищ з давнього будинку, що ви ждете день-два під голим небом, на голім полі. По таких приємностях приїзджаєте нарешті до місця призначення, і перша річ, що робите, шкробаєтеся за ціле своє житте, раз за всю свою дорогу. Потім їдемо до дому, є скілько його маєте, і вошкуєтеся, і миєтеся, і чиститеся. А потім їдете робити інтереси. Кромі сего, то ви боїтеся вічно, що дістанете тифу, котрий сіять воші. По приїзді до Варшави, купуєтеся і се і то, і наймаєтеся тягаровий вагон, котрий, нимходом кажуть, дістаєте на запланенню трубного хабара. Скидаєтеся опцяя товари в товаровім возі, і їдете з ними в возі, а то тому, аби яка ческа душа не захотіла позичити собі річий з вагону на вічне віддання..."

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. „Польська Січ", від. 141, повідомляє, що піврічний мітінґ відбувається о 2-ій годині пополудни в неділю, 10. липня, в гали парафіяльній під ч. 121 Кліпер стр. Всі члени мають на тім мітінґу явитися, бо є важні справи до полагодженя. Неявившійся член заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. — А. Піпович, предс.; І. Гірльовський, секр.

ЛАНКАСТЕР, Н. Й. Бр. св. Василія, від. 87, повідомляє, що піврічний мітінґ відбувається о 2-ій годині пополудни в неділю, 10. липня, в гали Кушінґс під ч. 24 Сентрал Авє. Позамісцевих членів проситься, щоби виправляли свої залеглости в тім місяці. Неявившійся член заплатить кару 50 ц., а урядник $1.00. — І. Нестер, предс.; В. Максимик, секр.

ЄЙТСБОРО, Пл. Бр. св., Михаїла, від. 51, повідомляє, що піврічний мітінґ відбувається о 1-ій годині пополудни в неділю, 10. липня, в гали Антона Хробака під ч. 56. Проситься явитись на той мітінґ, бо мамо важні справи до полагодженя. Неявившійся член заплатить кару 50 цент., а урядник $1.00. — Я. Янець, предс.; І. Іванюк, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє, що піврічний мітінґ відбудеться о 1-ій годині пополудни в неділю, 10. липня, в гали церковній при Оклей Авє. і Райс стр. На порядку нарад зміт контрольної комісії і инші важні справи. Неявившійся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — Д. Гой, предс.; І. Гайович, секр.

СТЕРЛЕЛТОН, Н. Й. Бр. св. Михаїла, від. 211, повідомляє, що мітінґ відбудеться о 10-ій годині пополудни в неділю, дня 10. липня в гали під ч. 67 Гордон стрит. Неявившійся член заплатить кару $1.00, а урядник $1.50. — А. Рудяк, предс.; Д. Каралюк, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Бр. св. Николая, від. 104, повідомляє, що піврічний мітінґ відбудеться о 3-тій годині пополудни в неділю, 10. липня, в гали Михайла Ґаверовича під ч. 720 Ґарлз стр. На порядку дневнім звіти з піврічного діловодства. Неявившійся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — М. Вітів, предс.; В. Стецко, секр.

ВІЛІНҐ, В. ВА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 56, повідомляє, що піврічний мітінґ відбудеться о 2-ій годині пополудни в неділю, 10. липня, в гали церковній під ч. 42 Ден Бюрен стр., Пасейк, Н. Дж. На денним порядку справа пікніку і инші нагоди товариські. Проситься всіх членів явитися на сей мітінґ. Неявившійся член заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. — М. Цаях, предс.; М. Припхан секр.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. Тов. „Українська Січ", від. 182, повідомляє, що звичайні мітінґи відбуваються о 3-ій годині пополудни в неділю, 10. липня, в гали церковній під ч. 42 Ван Бюрен стр., Пасейк, Н. Дж. На денним порядку справа пікніку і инші нагоди товариські. Проситься всіх членів явитися на сей мітінґ. Неявившійся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — Д. Лещишин, предс.; М. Пипюк, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. Тов. ім. М. Шашкевича, від. 94, подає до відома всім своїм членам, що піврічний мітінґ відбудеться в неділю, 10. липня, о годині 1-шій пополудни. Проситься членів прибути на означений час, бо контрольна комісія здасть піврічний звіт. Довгуючі члени мають вирівнати всі свої залегости. — А. Патра, предс.

РАНКІН, ПА. Бр. св. Григорія, від. 24, повідомляє, що піврічний мітінґ відбудеться в неділю, 10. липня, о годині 7-мій вечером в Мацьковій гали. Кождий член мусить явитися на тім мітінґу і вирівнати свої довги. — І. Білас, предс.; Н. Гнатусько, кас.; П. Бабяк, секр.

АМЕРИКАНСЬКА ЧОРНОМОРСЬКА ЛІНІЯ КОРАБЕЛЬНА

Часті відїзди і приїзди до і з

ОДЕССИ

на найлїпших і найвигідніших пасажирських шифах.

S. S. AGROPOLIS вертає до Ню Йорку з Одесси 15-го липня.

По близші подробиці голосити ся до:

AMERICAN BLACK SEA LINE, 21-24 State St., New York City.

СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ ПАШПОРТИ КАРТИ КОРАБЕЛЬНІ ПЕРЕСИЛКА ГРОШИЙ

T. J. HRYCEY & CO., 329 S. 4TH ST., PHILADELPHIA, PA.

РОДИМЦІ! Заки відвезетесь до фірм, котрі іменуються Українцями тільки длятого, що мабуть родились на Україні, або до таких, що заборгато обіцюють, удайтесь устно або письмено до знаної Вам від літ ПРАВДИВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ НОТАРІЯЛЬНОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ, яка находиться у власній будинку і полагоджує висше згадані справи найтаньше, найскорше і під повною гарантією.

Микола Гоголь.

ЗАЧАРОВАНЕ МІСЦЕ.

Билиця, розказана дячком з українського села.

Їй Богу, вже надоїло розказувати. Та що-ж ви думаєте? — справді досчучило: розказуй і розказуй! І роскажуй і тоді відчепитися! Ну, добре, я роскажу, але вже, бігме, в послідний раз. Ось ви говорили про те, що чоловік може перемогти, як повідають, нечисту силу. Воно правда, бувають часом на світі всякі пригоди; але не говоріть сього: як захоче діявольська сила запоморочити чоловіка, то такі запоморочить, їй Богу, запоморочить. От послухайте. Нас всіх у батька було четверо; я тоді був ще дурень, мав всього одинайцять літ, ні й не одинайцять; пам'ятаю як нині, як раз побіграчки та став гавкати наче собака, а батько покрутили головою та кажуть:

„Ой Хомо, Хомо, тебе вже женити пора, а ти дурляки як лошачок!"

Діда був ще тоді жвавий і — най йому на-тамтім світі легку гикнеться — досить кріпкий на ногу. Бувало зідумає, є... та що-ж так розказувати? — одним добувше з печі цілу годину вуглики до своєї людьки, а другий побіг за чимось за комору. Що-ж, кажу-ж ні... Я-ж вже не неволник, самі мене просили... Як слухати, то слухати!

Батько ще з початку вести повезли тютюн у Крим продавати. (Давно, як ще не було зелізниць, возили людей і тютюн в Крим, над Чорне море, тією-ж, в тадтим привозили сіль; їх звали чумаками. Не памятаю тільки, два чи три вози вони набрали, а тютюн був тоді дорогий. Зі собою взяли мого тринадцятого брата — приучувати вже з малку чумакувати, а дома лишився дід, мати, я, брат тай ще брат. Дід засіяв баштани, значить поле, де ростуть кавуни і дині) при самій дорозі, а сам перебрався жити до куреня (курень значить дім, а тютюн був тоді дорогий). Взяв з нас зі собою обганяти воробців і сорок з баштану. Не скажу, щоби нам таки було погано: будемо мабуть і ситі, і напоєні, і обгрібемо, гарбуз, цибулі, гороху, що в череві, їй Богу, наче когути піють. Ну, воно притім і корисне: подорожні товчуться дорогою, кожному захочеться покушати кавуна або дині, бо в з недалеких хуторів нанесуть бувало на заміну курий, яєць, відників... Гарно було жити.

Та діда особливе любив те, що день в день проїздило туди з пятьдесять чумацьких возів. Нарід, знаєте, буялий, стане розказувати, то тільки хуй настроюйтесь. А ідуди це так само, як голодному галушки. Часом здибаєтеся з давними знакомими — а діда які знали, — то можете знати: стане, бувае, коли зійдуться старі: тара, тара, тоді та тоді, таке воно та таке було... Ну, і розбалакаються за Бог знає колишні часи.

Раз якось, от справді, неначе тепер ялося — сонце вже мало заходити, а дід ходив по баштані та скидав лінії з кавунів, котрим був їх понакрив на день, щоби сонце не пекло.

„А дяди, Остапе, — кликнув я до брата — ондечки чумаки їдуть!"

„Де чумаки?" — спитав дід і нахилив вже-ж дяку, щоб її часом хлопці не зїли.

Дорогою їхало шість возів. Попереду шов чумак, вже чвиснувши. Не пройшов кроків — як би вам сказати — і десять тай пристанув.

„Здоров, Максиме! От де дав нам Бог побачитися!"

Під прижмурив очи: „А здоров, здоров, — каже! — Відки Бог провадить! І Болячка тут? Здоров, здоров, брате. Що за чорт? — та тут усі: і Кругтоприщенко і Печерица і Ковелик і Сеньть. Здорові були! А, га, га! го, го, го!" І почали цілуватися.

Волів відпрягли і пустили на траву, значив вже-ж дяку. Самі-ж, бачите, в кружок перед куренем і закурили люльки. Але де вже тут до люльки? За оповіданнями та теревенями ледви чи й по одній скурили. Сполудня приїхали до гостий динями. От кождий узяв по дині, обчистив її гарненько ножиком (звичайно бувалі люди, бачили чимало і знали вже, як їсти дині... Хоч би й за панський стіл — зараз готові засісти). Як обчистили гарненько, попробували в динях по кілька і випили по кілька сов, а відтак краяли кусниками і клали в рот.

„Що-ж ви, хлопці — сказав дід — роззявили роти? Танцюйте, собачі діти! Де, Остапе, твоя сопілка? А ти, Максиме, Хомо, бери свою бандуру! Ну оттак! Гей, гоп!"

Я був тоді хвавий хлопець. Старість проклята, тепер вже-ж, не тяжко, що місця вже викрутаєш, ноги тільки мотаються.

Довго дивився на нас дід, сидячи з чумаками. В кінці, до у нього почи не стосться на місці: начеб щось їх сіпає.

„Гляди, Хомо, каже Остап, як старий хрін не пійде танцювати!"

„Що-ж ви думаєте? Іно вимовив і не витерпів старий! Захотілося, знаєте, почванитися перед чумаками. „Бачте, чортові діти! хиба-ж я гірший за вас? — сказав він до нас. І піднявся на ноги, протягнув руки та ударив підковами.

Ну, нічого й казать, танцювати танцював він гарно, що хоч би і з гетьманцями. Ми відступилися, а дід ходив витинати ногами по всім гладким місци біля гридки з огірками. Але не дійшов до половини і хотів розгулятися та викинути ногами на вітер якого викрутаса, аж тут ноги не підносяться тай тільки. Що за нешастя! Розігнався знову, дійшов до середини — не йде. Що хоч роби не йде тай не йде! Ноги стали наче деревяні. „Бач, діявольське місце, бач чортівська морока. Вчіпитися-ж їрод, вороп дядського роду!" Ну, як жеж таки набратися сорому перед чумаками?! Пустився знов і став чесити дрібно, дрібесенько, аж мало вспинитися; до середини — ні! не тащиться тай годі!

„А, гемонський сатано! бодай ти вдавився гнилою динею! Щоб ще мавши хоч би був, собачий сину! Аж на старість іли такого стиду наробив!"

І справді з заду хтось засміявся.

Озирнувся: ні баштана, ні чумаків — нічого, з заду, з переду, по боках — ніде нікого! „Е! ссс... ось тобі на!" Стан змурити очи — місце: здається не зовсім не знане: з боку ліс, за ліса сторчить якась жердь й виглядає далеко в небі! Що за чорт? Ті-ж голубчик, що в попа на городі! І у того боку також щось сіріє; придивився — гумно волосного писаря. Ось куди затащила нечиста сила! Покутинішися довкола вийшов на стежку. Місяця не було; замісць нього блимала крізь хмару біла пляма. „Завтра буде сильний вітер! — подумав дід". Зирк — на боці від стежки спалахнула свічка. „Диви!" Дід пристанув і руками підперся в боки та дивиться: свічка горить, а дід й ще трохи злякався затилася друга. „Скиро!" — скрикнув діда: „залоужся за Бог знає що, як не скарб".

І вже поплюючи був в руки, щоб копати, та оглядівся, що нема коли нічим ні рискаля ні лопати. „Ех, шкода! Ну, — хто знає? — Може треба лиш дерево вирвати, а він тут і ледь-ледь, голубчик! Нічого робити, треба бодай зазначити місце, щоб потім не забути!"

І протягнувши зазмаху, видно, видно, з хорошу гиляку, кинув її на тую могилку де горіла свічка, й пішов стежкою. Молодий дубовий ліс стояв щораз то рідший; майнув шпиль „Ну, так! чиж я не казав", подумав дід „що се попова левада? Ось і пілі його! тепер і вертви нема до бадьтана?"

Пізненько, одначе, прийшов він домів, і галушок не хотів їсти. Розбудивши брата Остапа спитав тільки, чи давно вийшов чумаки, й накрився кожухом. Колиж Остап спитав: „А, куди, вас, діду, носило сьогодня?" „Не питай", відповів він, закутуючися дой міцніше в кожух: „не питай. Остапе, бо посивієш!" І захрін так, що воробці, що налетіли були на баштан, піднялися зі страху в повітря. Що-ж, казати, сталося? Нічого й казати, хитра був бестия — дай йому Боже царство небесне! — все вмів викрутитися! Часом то такої заспіває, що тільки ахнеш!

На другий день, ледво почало смеркати в поли, дід надягнув свитину, підперезався, взяв під паху рискаль і лопату, заложив на голову шапку, випив кухоль сирівцю, втер губи полою й пішов просто до попового города. Ось минув і лиш, і низенький дерев'яний тин. Поміжи деревами вистежка й виходить у поле; здається, тасама. Вийшов і на поле — все зосвіх тасемах як вчора: ось і голубник. Вже в-з-з-з

U.S. MAIL STEAMSHIP COMPANY

ВИЇДЕ З НЮ ЙОРКУ БЕЗ ПЕРЕСІДАННЯ ПРЯМО ДО БРЕМЕН І ГДАНЬСКА

HUDSON.....13. ЛИПНЯ, 30. СЕРПНЯ і 15. ЖОВТНЯ
PRINCESS MATOIKA.....23. ЛИПНЯ і 7. ВЕРЕСНЯ
РОТОМАР.....28. ЛИПНЯ, 14. ВЕРЕСНЯ і 20. ЖОВТНЯ

ПРЯМО ДО ГАМБУРГУ І BREMEN

Поспішні і найбільші кораблі під американським флагом.
AMERICA.....23. ЛИПНЯ, 24. СЕРПНЯ і 28. ВЕРЕСНЯ
GEORGE WASHINGTON 3. СЕРПНЯ, 27. СЕРПНЯ і 24. ВЕРЕСНЯ
Голоситись до: Passenger Dept. 45 Broadway, New York City, або місцевих агентів.

ХОЧЕТЕ
ЇХАТИ ДО СТАРОГО КРАЮ?
ХОЧЕТЕ
СПРОВАДИТИ РОДИНУ В КРАЮ?
ХОЧЕТЕ
ВИСЛАТИ РІДНІ В КРАЮ ГРОШЕВУ ПОМІЧ?
ХОЧЕТЕ
ПЕРЕВЕСТИ ЯКУ СУДОВУ СПРАВУ В СТАРОМУ КРАЮ, ВИРОБИТИ СОБІ ПОВНОВАЛЬСТЬ, КОНТРАКТ КУПНА І ПРОДАЖІ АБО ИНШИЙ ЯКИЙ ДОКУМЕНТ?
ХОЧЕТЕ
ВИРОБИТИ СОБІ ПАШПОРТ?
ТО ПРИХОДІТЬ АБО ПИШІТЬ ДО ОДИНОКОЇ В АМЕРИЦІ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ІНСТИТУЦІЇ
АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО БЮРА.
AMERICAN UKRAINIAN EXCHANGE, INC.
30 E. 7-th STREET. NEW YORK, N. Y.

Уважайте!

Їдучи до старого краю у нас дістанете осібні каюти на найбільших експресових кораблях, котрі відходять без пересідання до Гамбурга, Бремен, Антверпії, Роттердаму, Триєсту і других портів.

ШИФКАРТА разом з тікетом колійовим коштує $91.50 з Ню Йорку до Кракова і $95.00 до Львова (і висше відповідно до кораблів), для тих, хто прийде заздалегідь $5.00.

ПАШПОРТИ виробляємо в кількох днях листовно і виповняємо АПЛІКАЦІЇ БЕЗПЛАТНО.

ДАЄМО ОСОБЛИВУ ОПІКУ РОДИНАМ.

МЕ ЗМУШУЄМО пасажирів вимінювати гроші на краєву валюту.

СТРІЧАЄМО пасажирів на стаціях і ввовні опікуємо їх ними. Куфри забираємо до нашого стороду і перетримуємо зовсім безплатно аж до відїзду кораблів. АСЕКУРУЄМО куфри і пакунки на жадання аж до послідної стації в краю. МАЄМО для пасажирів чистий готель.

СПРОВАДЖУЄМО родини з краю.

ПОСИЛАЄМО ГРОШІ до Галичини і всіх частий сьвіта телеграфічно, чеками і почтою по денному курсі з повною гарантією.

Наш нотарільний відділ полагоджує успішно всіляні судові і земельні справи в краю.

По всі інформації звертайтесь листовно, або приходіть особисто до:

MORRIS ENGEL, BANKER,
129 GREENWICH STREET, NEW YORK, N. Y.

ШИФКАРТИ ДО КРАЮ І З КРАЮ

до Львова	$119.	до Гамбургу	$125.
до Кракова	115.	до Бремен	125.
до Галича	134.	до Ротердам	100.
до Черновець	129.	до Антверпен	100.
до Лїбави	145.	до Гданьска	135.

Ми виробляємо пашпорти. Відбираємо і асекуруємо багаж. Даємо нічліг і відпроваджуємо на шиф.
Пишіть або особисто приходіть до:
GREGORY SAMBOR'S TRAVELERS BUREAU,
2231 FAIRMOUNT AVE., PHILADELPHIA, PA.

БАЛТИЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКА ЛИНЯ

ВПРОСТ БЕЗ ПЕРЕСІДАННЯ З НЮ ЙОРКУ ДО:

ГАМБУРГ	3 класа	$125	+ 85 податок
ДАНЦІГУ	" "	$135	
ЛІБАВИ	" "	$145	

ЗНАМЕНИТІ КОРАБЛІ-ДВОЦРУБОВЦІ ВІДПЛИВАЮТЬ:
„ЛІТУЕНІЯ" - - - - - 20. ЛИПНЯ
„ЕСТОНІЯ" - - - - - 3. СЕРПНЯ
Тепер новий прямо лінія між Лїбав — Данциґ — Галіфакс, Канада.
Зарезервуйте місце у наших уповажнених агентів у вашому місті, або:
BALTIC AMERICAN LINE, INC., Gen'l. Pass. Agents, 9 Broadway, New York City.
R. W. KEMPF, Gen'l Western Agent, 120 S. La Salle St., Chicago, Ill.

„ВОЛЯ"

Великий Український Тижневик (48—64 ст. дрібного друку)

виходить 3-й рік; містить статті, оповідання і вірші найвидатнійших українських політиків, публицистів, белетристів, поетів. Має власних кореспондентів в найбільших центрах Европи і Америки. Завдання „Волі" — боротьба до всіми ворогами ідеї Великої, Єдиної, Неподільної України. Хто передплатить „Волю" 1-го червня до кінця року за 3 доляри, отримає, крім пятьох тисячі сторінок добірного матеріялу в самім журналі, і ще такі книжки, як безплатну премію (в окремім продажу варті теж три доляри): Мод. Левицький: Цікільні товариші (оповід.); Казенні діти (оповід.); Паки і Паки (поезиї старого укр. письменника, як краще писати по нашому); К. Хаздепуло: В Темряві (оповід.); Ф. Матушевський: Україна, Польща і Росія (істор. нарис); В. Короленко: Ліс шумить (оповід.); Шарль Рівс: Останній Романов, (вийшло 105 вид. на франц. мові); Н. Кирчанівас: Ловці губок; В. Дикинський: Коверги; Е. Чикаленко: Де вихід?

Адреса Редакції: „WOLA", Linke Wienzeile Nr. 40, Wien VI, Austria.

Гроші можна висилати або рекомендованим листом на імя редакції або на конто редакції „Воля" Wiener Bankverein. В редакції залишилось скілько річників в роскішних оправах за 1919 р., 1920 р. по 500 кор. за піврічник. Пробне число тижневика висилається даром.

(Ред. „Волі" просить і другі уже часописи о передрук сеї оголошки).

ШИФКАРТИ до і з КРАЮ
ПО КОМПАНІЧНИХ ЦІНАХ.

На кожним оголошенням, при виході пашпорту, оплаті „Ікпок текс", висилці гроший, здаваймесь до своїх:
СЕМЕН КУНКА, завідатель.
ATLANTIC STEAMSHIP AGENCY,
154 E. Houston St., New York City

ВІДДІЛ ОХОРОНИ ЗДОРОВЛЯ.

Док. мед. МУСІЙ КАДЕЦЬ.

ЗАПІР.

(Докінчення).

Значчи" вже з попередньої статті про причини запорів, не трудно догадуватись, як від них вибавитись. Значчи," що запір найбільш є результат недобрих навичок у людий, перше, що треба робити, се не піддавати недобрим навичкам; а друге, коли чоловік вже привзичаївся до сего, всіми силами старатись відзвичаюватись. Се можливо і не трудно.

Як тільки родилась дітина, вже треба мати на увазі, що її здоровлє тепер і в будучім залежить від регулярности. Тому дітину треба регулярно кормити. Треба слідити за відходом, чи досить часто воно відходить, та як воно виглядає. Чи дітина спокійна при відході, чи ні; а як ні, то де причина. Коли дітина підростає, треба вчити її щодня регулярно вичищати жолудок, чи воно у сім відчуває потребу чи ні, бо мусить. Потім воно звикне і щоранку чи що вечера само просити?меться. Дуже важне кормити дітий правильно. Давати їм те, що дітям їсти можна, а не те, що хотять, чи добрі люди, приятелі, гості, сусіди та інші часто дають. Ніхто крім матері чи доглядачки не може кормити дітий. Х то з тим не рахується, той не добро, а страшне зло робить дітині, хоч того не хоче. Варто памятати, що чоловік жиє не для того, щоб їсти, але їсть для того, щоб жити, і тому, примусити когось до чогось лишнього є зле, особливо з дітьми, котрі самі нічого не розуміють та без сего раді би дістати „щось добре", чого їм не можна.

Богато щодо дієти дітий тут писати не буду, бо по короткім часі за се буде у спеціяльній статі, як годувати дітий. Скажу лише тепер, що дітям не дається такої такої дієту, як дорослим. Дітям треба давати більше молока, овочів, ріжні каші. Мяса дуже мало і рідко. Кормити треба 4 рази у день. „Овтміл" (вівсянка) дуже добра їда для дітий; слід приучити до порції щорана. Добре також давати дітям на сніданнє орендж (помаранчі), або варені сливки. По вечері зков добре — сливки з фігами, варені. Ніколи не давайте дітям кави, лише молоко, чи молоко з водою. Чаю, какао, чоколяду — дуже рідко, бо то не є потрібне. Кейксів та солодких булочок або тісточок давайте дуже рідко, або ніколи. Привчіть дітий до хліба: чорного і білого; з кожною їдою нехай їсть хліб. Діти, як дорослі, мають уживати досить плинів — води, молока, квасного молока, масляник. Свіжий воздух і рух ще навіть більшої важности. Не держіть дітий у хаті коло себе. Нехай бавляться на дворі, де воздуху свіжого вдихають та мускули розвивати-муть. Як се зробите, Ваші діти виростуть не лише здоровими тілом, але й духом. Не лише запорів не знати-муть вони, але й богато інших недуг, бо Ви свого часу дбалися за них. Не треба їм буде, як Вам тепер, завсіди шукати „щось добре на прочищеннє", од одної „петент медисін" до другої, та завсіди давати тяжкою працею зароблений гріш на „фек-медисін" і фейк-лікарів, котрі своїми оголошеннями заповняють усі газети в Америці.

Щодо дорослих, що вже належать до великої армії страждущих від запорів, насамперед хочу сказати, що Ви можете збутися сеї прикрости, але не без старання і терпіння з Вашої сторони. Як гадали, що нині найдете у моїй статті той „бальзам визвоління", котрий відразу Вас вилічить від запору, Ви помилились. Ще нема такого лікаря й такої медицини, аби без Вас самих се чудо зробив. Лише Ви самі, не лікар чи медицина, себе можете вилічити. Як смішне! Але ще не смійтесь; почекайте хвилю та подумайте, а побачите, що я маю рацію. Лікар Вам може сказати, що робити, щоб вилічитись. Решта залежить від Вас. Будете виконувати усе поволі і терпеливо день за днем, тиждень за тижнем, місяць за місяцем, і Ви будете здорові.

Зчніть з того, щоб поправити свої навички.

Відзвичайтесь від запорів, я-б сказав замісць — вилічіться від запорів. Привзичайтесь до регулярности. Також, як не підете на роботу, не підете з дому не одягнувшись, не помившись та не причесавши себе раніш, ніколи не забувайте і на жолудок. Чи хочеться, чи не хочеться, щорана, після снідання, ідіть до клозету вичиститись. Слідуючого дня рано знов ідіть. І так, по кількох днях побачите результати. Памятайте лише, що сила волі усе зробить. Жадних ліків „на прочищеннє" не беріть, чи воно з „лабораторії святого отця Михайла", чи яка „гербата чудова", чи „вино лічниче" — всі ті медицини дійсно „на прочищеннє", але кишень Ваших душе. З початку то й жолудкови поможе, потім вже кишеням Вашим лише.

Тепер, щодо поживи. Щоб не повторювати, скажу лише: їжте досить, щоб себе почувати ситим, не більш. Не перегружуйте жолудка, бо то не є бездонна путня. Таж не загадаєте помістити у квартовій фляшці більш як кварту! Тесаме памятайте щодо жолудка. Не треба Вам знати розміру Ваших жолудків та всього того, що уживаєте, щоб не перегружатись. Розумний та обережний чоловік і так знає, коли сит. Не тоді чоловік ситий, коли вже під серце підпирає; дихати не легко; та вставати тяжко. Та й не дуже він задоволений тоді. Треба думати раніш, тоді то сего не доїсть. Я повисше сказав, що у квартову фляшку навіть не загадаєте помістить більш, бо не поміститься, тому що фляшка не розтягується. З жолудком інакше. Жолудок, як і усе в чоловіці, еластичний й тому спосібний до розтягання. Коли чоловік їсть чи пє більш як йому можна й потрібно, жолудок потрохи розтягується й усе приймає. Томуто люди несвідомі, а богато і з свідомих, але віруючих, що життє чоловіка в іді, жолудки свої переповняють, перегружують, бо жолудки приймають богато поживи. По якімось часі вони приходять до іншого переконання, але запізно.

Ліпше їсти кілька разів у день та по трохи, ніж переповнятись. То усе щодо скількости. Щодо якости, то й на се не меньш треба звертати уваги. Завсіди уживати добру, свіжу їду. Купіть меньш і платіть дорожше, бо не скількість а якість має значіннє. Вживайте меньш мяса а більш овочів і ярини. Пийте досить води, молока, квасного молока, масляник і т. д. 6 до 8 склянок щоденно. Рано, як встали, випийте склянку води, звичайної чи теплої, на порожний жолудок. Потім беріть орендж або варені сливки. Потім порцію „овтміл", добре розвареного, з молоком чи маслом. Решта — хліб, молоко, або чай не сильний. Часами пару (2) яєць. По сніданню — до клозету. Обід мішаний, дуже мало мяса, більш овочів. Рибу свіжу вживайте часто. По обіді печене яблоко. Пару склянок води чи молока з обідом. Вечера без мяса. Каша, овочі. По вечері яблоко, чи варені сливки з фігами. Склянку чи дві молока, масляник, або квасного молока. Між сніданнем та обідом, обідом та вечерою, добре уживати яблоко, орендж, чи інші фрукти. Пару склянок води. Ось як, приблизно, треба жити, щоб не страждати від запорів. То лише вказатель, не „закон", по котрому треба жити без жадних змін. Кожен чоловік має собі виробити свій власний плян, згідно з тим, що я тут пишу та ніколи не забути регулярности у всім.

Зовсім не уживайте: каси, алькогольних напитків, нічого острого, солоного; консервів, кейксів, кендів. Не вживайте нічого смаженого.

За 2 до 3 години до того, як їдете спати, нічого крім яблока або помаранчі не вживайте. Пити можна.

Бувайте на свіжім воздусі як можна більш. Робіть прогульки пару разів у день, особливо перед тим, як їдете спати. Купайтесь часто, не меньш як раз на тиждень. Літом частійше. Не нервуйтесь і старайтесь бути спокійним. Не шукайте в себе ріжних недуг; з місць сего оберігайтесь від них.

Від часу до часу порадьтесь доброго лікаря особисто а не листовно, й одного лише, та слухайтесь його. Робіть так, як він Вам скаже й не жадайте усього відразу. Не забувайте, що причиною запорів також бувають часами ріжні недуги, обструкція в кишках та животі, ріжні запалення, особливо в женщин, малокровність, недуги жолудка і т. д. Ось чому потрібна порада лікаря та доброго оглинення ним; щоб бути певним, що не від якоїсь недуги запір але від нерегулярности та недобрих звичок. Якби се було від якоїсь недуги, лікар також Вам скаже та порадить, що дані робити.

Не пишу за жадні медицини, які брати, бо загальної для усіх медицини не може бути. Кожному дається те, що йому потрібне на той час та у звісній сільскости. Медицина, особливо з початку лічення, у богатьох людий потрібна, але за чомна для усіх сего давати не можна. Місцевий лікар, по оглянению Вас, дасть Вам відповідну медицину на час, щоб допомогти лише, а не викуривати, бо таких медицин нема. Ви самі собі медицина.

ЗАМІТКА.

Як би хто хотів звернутися з якими запитами в справі лікарської охорони здоровля, нехай пише на адресу:

Dr. M. M. KADETZ,
38 West 120th St., New York City.

Відповідь може бути у „Свободі", а хто хоче особистої відповіді, нехай долучить заадресовану коверту з 2-центовою маркою.

Всі відповіди будуть у „Свободі". Особисті відповіди можна на такі лише запити, котрих друкувати не можна, як буде долучена заадресована коверта з маркою.

Телефон: Harlem 3502

ДР. МУСІЙ КАДЕЦЬ
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
Головний офіс:
38 West 120 Street,
коло Пятої Евні
Приймає щоденно: 12—1 попол., 5—7 вечер. У неділі і свята: 3—5 попол.
Відділ:
Телефон: Orchard 9816
Dry Dock 1118
41 St. Marks Pl. (8th St.)
коло Другої Евні
Приймає щоденно: 8—10 рано, 7—9 вечер. У неділі й свята 9—1 попол.

Хтоби знав, де находиться **ВАСИЛЬ ПРОКОПОВИЧ ПЕРЕЛМА** з Раківця, пов. Гусятин, Гал., зволить Редакції „Свободи" донести, або Т. Перелмові, Рошина Руська ad Gorlice, Галичина. Василю, відозвися і поможи, бо я тепер у великій нужді. — Твій брат Тимко. 55-56

ПОЩО ТЕРПІТИ?
Ревматичні, невральгічні і мускулярні долягання, скоро влекшите через негайне ужиттє
PAIN-EXPELLER
Торговельна марка Реґістр. Уряду Зєднених Держав.
Увєнчіться чи дають Вам правдивий і звісний понад 50 років.
Гляньте за торг. маркою ЯКОРА.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

СОН СОЦІЯЛ-ДЕМОКРАТА:

Спить ес-дек і бачить сон:
Ніби марксівський закон,
На цілому світі всиді;
Капітал лежить в могилі;
На могилі-ж, на хресті,
Стоїть слова прості:
„Капітал. Прожив немало,
Робітництво поховало;
А хрест, на спогад, небораці
Вкопали тут з наказу Праці".
Він далі йде: життє чудове,
Життє моральне та здорове,
Життє як в казці, наче сон;
Бо Праця в нім дає закон;
Все розподілено на рати:
Коли робить, а коли спати,
Коли вставати та молитись,
Як і коли, Маркс може снитись.
Замісць монет—картки робочі.
Коли обідати хтось хоче;
Для нього приписи загальні:
На картку знайдеш все в ідальні.
На добу праці дві години,
Вистави й співанки, що днини;
На зелізницях лиш експреси;
Є воля слова, зборів, преси;
Нема пануючої віри;
Всі люди лагідні та щирі;
Нема партійних суперечок;
Нема вовків, нема овечок,
Бо всі на світі (треба знати) —
Лиш соціяльні демократи.
Ні хлібороїбів, ні ен-єрів;
Рік тому чули про ес-єрів,
І вже давненько позабули.
Що С. С. П. я ес-єси були;
Щодо ес-ефів, (як заразу),
Буржуїв знищили відразу.
Тепер не є в небесеки
Бо всі свої, бо всі ес-деки"...
Сон зник. Ек-дек лише зітхає:
Н Р. зелена надіяє;
С. ф. з С. Р. Дом. з роз. Влади;
„Техічні" С. С. П. посади,
Разом з С-Рами займають,
Бо: „від політики втікають".
Сон зник... бувають сни хороші.
Він голос чує: „Гроші, Гроші!
Старе життє, старе... без зміни,
Бо голос сей... його дружини.
Притиз, мовчить, лише зітхає;
Бо гроший ні шага, не має...
(З варшавської „Укр. Трибуни").

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА
Українські Погребники
Без ріжниці в котрій стороні Шікаго або околиці мешкаєте, телефонуйте до МУЗИКИ і заощадіть гроші. 36пс
2231 W. Chicago Ave.
Телефон: Seeley 4353

СПЕЦІЯЛІСТ НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН
Говорить по українськи.
Лічить всі хронічні застарілі слабости мущин і женщин.
ЛІКАРСЬКА ПОРАДА ДАРОМ.
Dr. ZINS.
110 East 16th St. N. Y.
між Irving Pl. & Union Sq.
Год.: від 9. рано до 8. вечер.
В неділі від 9. рано до 4. пол.

ГРИГОРІЙ КУНАШЕВСЬКИЙ
представитель всіх ліній
КОРАБЕЛЬНИХ
від 1910 року

СПРОДАЄ ШИФКАРТИ ДО КРАЮ І З КРАЮ
через
АНТВЕРПЕН, БРЕМЕН, ГАМБУРГ, РОТТЕРДАМ, ҐДАНЬСК І ТРИЄСТ
і всі другі порти, на найліпших і найнятідніших кораблях.
ВИСИЛАЄ ГРОШІ ДО ВСІХ ЧАСТИЙ СВІТА. — Відзначаючи до краю до виміни гроший не змушуєсь з чого всі вдовбіємі. — Повне довіре здобуте ретельностию і точностию обсуги що свідчать тисячі відзначених родин. — Бажаючий точних інформацій повинен всегда відшестись за порадою з повним довіром до наведеної фірми, сталої і знаної з точности довгі літ, на вказаний адрес:
G. KUNASHEVSKY, 179 EAST 3rd ST., NEW YORK, N. Y.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

Оголошення женитьби не приймається. — Оголошення пошукувань платиться 10 центів за стрічку (5 слів) за одно поміщення, за більше разів здесь відповідний опуст. Дворазове оголошення з 5 стрічок $1.00.

Адвокат др. Михайло Західний, веде адвокатську канцелярію в Золочеві, в домі адвоката д-ра Теодора Вяня, про що повідомляє свою родину в Америці з великою радістю Теодора Західного, Гринька і Анну Бугаїв, Стефана і Анну Касїв і просить о їх адреси: BASIL SHANAYDA, 7 Hanain Ave., Butler, Pa. 54-56

Йосиф (Войтко) і Марія Гураль з Гаїв за Рудою пошукують свого сина, **ЮСЬКА ГУРАЛЯ**, котрий виїхав з Галичини до Америки 1912 року і не дає про себе жадної відомости. Коли він ще жиє, то нехай дасть ся чути. Родичі вже в літах, отець літ 83 а мати 72 літ, не можемо для себе нічого заробити. В молодих літах занимався боднарюваня а тепер вже не здужає і не бачить. Свого нічого не маєм, ні хати ані куска поля ані лашка на себе, а дорожнеча така, що і годі до чого приступити. Хтоби знав про Юська Гураля, або він сам, нехай зголоситься на адресу: JOSYP RUDAKEWICZ, Haji za Ruda, Poczta Zaliaci, pow. Zboriw, Galicia. 155

Пошукую свого брата **ПАВЛА БЛАГОГО**, з села Дриців, пов. Рогатин. Свого часу служив при австрійській а відтак українській армії. Хтоби про него знав або він сам зволить ласкаво зголоситись до: ДЕМЯН БЛАГИЙ, 44 Milton St., Amsterdam, N. Y., America. 55-56

Пошукую **ЖЕНЩИНИ**, котра хотілаб занятися домом і доглядом троє дітий в родині, де мати зійшла з ума і уважна невилічимою остає в домі зумашедших. Батько дітий працюватн цілий день, мусить найти якусь помічь. Голоситись на адресу: JOE COOCOA, Houtzdale, Clfd Co., Pa. 55-56

ГРИЦЬ ФЕДОРЧУК, з Лисишник, пов. Заліщики, Галичина, зволить зголоситися до нашого бюра, по лист від брата Ілії Федорчука, емеротованого учителя в Снятині. AMERICAN UKRAINIAN EXCHANGE, 4934 So. Ashland Ave., Chicago, Ill. 55-56

ЕМІЛІЯ ПАВЧУК, родом з Валяви, при буковинській границі, зволить ласкаво у важній справі родинній зголоситись листовно на повизшу адресу: Е. Павчук перебувала в місті Ню Йорку, а хтоб про ню тут знав нехай ласкаво повідомить на адресу: KAROLINA CETZ, 216 Washington St., Jersey City, N. J., або телефонічно: Montgomery 2213. 55-56

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
С. М. КАУФМАН, М. Д.
СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ І ВНУТРІШНИХ НЕДУГ І АКУШЕР.
Години приняття: від 9. рано до 9. вечер, в неділі до 4. полудня.
111 E. 7th ST., NEW YORK, N. Y.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ
спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.
DR. B. HOHENBERG,
304 — 2nd AVENUE,
(между 17. а 18. улицею)
NEW YORK, N. Y.
Години офісові: щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.
Телефон: 1882 Stuyvesant.

ФАРМИ!

ФАРМА 280 акрів, 150 управної землі, решта пасовисна і ліс; річка перепливає фарму; одна миля до зелізниці; два доми, кузня, стодола, 26 штук худоби, 3 коні, 6 свиней, 40 кур і всякі знадобля рільничі. Фарма відповідна для двох родин. Дуже дешево. Ціна $9000, вплата $3000; на 12-літну виплату. Моя адреса: LEON KERNILUK, Box 82, Martinsburg, N. Y. 55-57

ФАРМИ! РОДИМЦІ! ФАРМИ!
Знаєте, що в Америці роботи нема і скоро не буде, тож нечекайте аж вам ся гроші минуть. Улюкуйте їх на добрій землі, котра вам все дасть добре отримання, земля це сталий маєток і найбезпечнійший, отже не купуйте фарми в горах, де лише родить папороть, терне, каміння і троха вівса, а купуйте фарми в околиці фабричного міста Oneida, N. Y. Тут родиться всьо: пшениця, сіно (люцерна), котре косять три рази до року, також є тут красні сади. Коло нас є найбільше українських фармерів. Фарму можете купити з цілим інвентарем і засівом. Голоситись до:
A. ФИЛИПЧАК,
Durhamville, Oneida, N. Y.
Telefon 38-F 41 35псс56

ЧИ ВИ ШУКАЄТЕ ФАРМИ?
Ми продаємо фарми рідного рода в найліпших частях Ню Йорк, Коннектікот і Ню Джерзи. Колиб Ви хотіли дістати чесну пораду, приходіть до: 143—
BERMAN & GREEN,
359 Grand Street, New York.

ФАРМИ В ПОЛУДНЕВІМ НЮ ЙОРКУ!
93 акрів фарма, в тім ліса і пасовиска 33 акрів, а решта під управу, 6 коров, 2 коні і машини, добрі будинки, 5 миль від Endicott. Ціна $5800, вплати $2000.
94 акрів фарма, обсіяна, добрі будинки, 8 коров, 2 коні і машини. Ціна за всьо-$4800, вплати $2000, 5 миль від Endicott. 43-57
Маю фарми від $2000 і дорозші, за вплатою $1000 і менше. Прошу писати до мене а набудете фарму тано і добру.
WALTER FIEDOROWICZ,
111 Filmore Ave., Endicott, N. Y.

ФАРМИ! Дорогі Родинці! Хтоби хотів тіло набути добру господарку з цілим інвентарем і засівом, нехай зголоситься на повищу адресу. Тут в околиці Ром і Лїв Сентер можна набути добру і дешеву господарку за дуже низьку ціну і на легкі сплати. Тепер найлішний час оглянути ся земля і як родиться все на поли. Я тут фармером, то знаю добре цілу околицю. Отож прошу голоситись особисто або листовно, а я поможу кождому о скілько се буде можливе. ВАСИЛЬ СВЕРДАН, Lee Center, N.Y. 54-56

ФАРМА НА ПРОДАЖ
173 акрів урожайної землі, 120 акрів поля, ціла оперезана плотом, 40 акрів жита і пшениці, 60 акрів вівса а решта жита і гречки, 4 кадроби, сіно; гарний грубий ліс і добре пасовисько, річка перепливає через фарму; попри фарму будується дорога зелізнича, на сій фарні є кожальня торфу на 35 акрів, один акер торфу заплатить три рази тільки що управний. Торф можна продати добре, бо в околиці нема вугля. Не фарні є будинки, дім на 9 кімнат, газове світло в хаті і стайні, стайня мурована 95х40 стіп, воду дістає вітряком до стайні і будинків. Є також машини, трактор і плуги, жниварка і всякі другі рільничі машини потрібні на фарні. В хаті новий форнес до огрівання і 7 коров голстайнських, 3 телята, 2 молоді коні, 30 свиней, кури і індики. Сю фарму може купити і дві або три родини до спілки, бо вона є обширна як фільварок. При головній дорозі, 2 і пів милі від фабричного міста. На сій фарні можна ховати до 40 коров. Продає по причині самотности. Коли хто купить в місяци липни, то я віддам за половину ціни, бо жінка надходить а я сам один не дам раду обробити всего. Ціна за всьо $11.000, вплати $6.500, решта заспати по $100 річно і 5 процент. А коли хто хотіби приступити зі мною до спілки, то прошу зголоситись: T. POREMBA, R. F. D. 46, Rome, N. Y. 55-56